

Huvudman

AB Parts och Paomees

Organisationsnummer: 556702-5696

Anette.parts@europaskolan.nu

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskolan Europaskolan i Stockholms kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 23 maj 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) AB Parts & Paomees att senast **måndag den 10 februari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande betyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om AB Parts & Paomees inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

AB Parts & Paomees ska vidta följande åtgärder

Betyg

1. Se till att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. I de fall den undervisande läraren inte är legitimerad och inte omfattas av någon undantagsbestämmelse ska bedömning och betygssättning ske tillsammans med en legitimerad lärare. Inkom med en kopia av betygskatalogen för höstterminen 2024 och en förteckning över skolans lärare av vilken det ska framgå om läraren är legitimerad, behörig för den undervisning hen bedriver, anställningsform och om hen omfattas av någon undantagsbestämmelse (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen och 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen [2011:185]).
2. Se till att det av betygskatalogen framgår ifall ett betyg har beslutats efter prövning, om ett betyg har rättats eller ändrats samt när detta har gjorts. Såväl det gamla som det nya betyget ska framgå och den eller de som har beslutat om nytt betyg efter prövning, rättelse eller ändring ska datera och signera uppgiften i betygskatalogen (9 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123]).

3. Se till att vid ändring av elevs betyg upphöra med att sätta ett lägre betyg (3 kap. 20§ skollagen, 37 § förvaltningslagen [2017:900]).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser engelskspråkig undervisning, undervisning av legitimerade och behöriga lärare och anställning av lärare.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet dnr 2024:1190 i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en tillsyn av Europaskolan i Stockholms kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande engelskspråkig undervisning, undervisning av legitimerade och behöriga lärare, anställning av lärare, betyg, garantin för tidiga stödinsatser, ordningsregler och arbetet mot kränkande behandling.

Skolinspektionen har den 23 maj 2024 beslutat att förelägga AB Parts & Paomees att senast den 24 september 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande engelskspråkig undervisning, undervisning av legitimerade och behöriga lärare, anställning av lärare samt betyg.

AB Parts & Paomees har den 24 september 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om AB Parts & Paomees har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 23 maj 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister vid Europaskolan vad gäller betyg. Av skolans betygs katalog från höstterminen 2023 framgick bland annat att visstidslärare samt att lärare som saknar legitimation felaktigt beslutat om betyg. Vidare framgick att rektorn signerat betygs katalog i ämnet modersmål även om denne inte är anställd som lärare.

Huvudmannen har ingivit betygs katalogen för vårterminen 2024 samt en förteckning över skolans lärare av vilken det framgår om läraren är legitimerad, behörig för den undervisning hen bedriver, anställningsform och om hen omfattas av någon undantagsbestämmelse. Vidare informerar huvudmannen att denne upprättat en ny rutin för betyg i ämnet modersmål som kommer genomföras i samband med betygsättningen för höstterminen 2024.

Av ingiven betygs katalog framkommer att rektorn ensam signerar betygs katalogen i ämnet modersmål. Därtill framkommer att en visstidsanställd lärare med utländsk lärarutbildning självständigt har beslutat om betyg i ämnet matematik i årskurs 7–9. Vidare att en lärare som saknar legitimation självständigt beslutat om betyg i ämnet hem-och konsumentkunskap.

I ämnena geografi, historia, religion och samhällskunskap för årskurs 9 har rektorn signerat betygs katalogen tillsammans med lärare som saknar legitimation. Av ingiven lärarförteckning framkommer att det finns legitimerad lärare i ämnena geografi, historia, religion samhällskunskap på skolan.

Av betygs katalogen för vårterminen 2024 framkommer vidare att skolan vid rättelser av betyg saknar angivet datum för rättelser. Därtill har skolan vid ett tillfälle efter rättelse, satt ett lägre betyg för en elev.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade

läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vem som beslutar betyg när mer än en lärare bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas (3 kap. 16 § skollagen).

Om fler än en lärare bedriver undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas och bara någon eller några av dessa är legitimerade, ska betyget beslutas av den eller de legitimerade lärarna (6 kap. 3 § skolförordningen).

Om ett betyg är beroende av två eller flera legitimerade lärares bedömning och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av den eller de av dessa lärare som har behörighet att undervisa i det ämne som betyget avser. Om ett betyg är beroende av en bedömning av två eller flera legitimerade lärare som är behöriga att undervisa i det ämne som betyget avser och dessa lärare inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn. Om ett betyg är beroende av en bedömning av två eller flera legitimerade lärare som inte är behöriga att undervisa i det ämne som betyget avser och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn (6 kap. 4 § skolförordningen).

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen (2010:800) samt 3 och 4 §§ i detta kapitel gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning 1. i modersmål, eller 2. som avses i 2 kap. 17 § skollagen. Första stycket gäller bara i de fall läraren bedriver sådan undervisning som avses i samma stycke 1 eller 2 (6 kap. 5 § skolförordningen).

Om fler än en lärare bedriver sådan undervisning som avses i 5 § vid den tidpunkt då betyg ska sättas och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn (6 kap. 5 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter ska betygskatalogen bland annat innehålla namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg (8 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt.

En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks.

Ändring enligt första stycket ska göras av rektorn om

1. den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl,
2. det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller

3. det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas(3 kap. 20 § skollagen).

En myndighet får ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning.

Ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får dock ändras till den enskildes nackdel bara om

1. det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas,

2. tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller

3. felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. (37 § förvaltningslagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns fortsatt brister i arbetet avseende beslut och dokumentation av betyg vid Europaskolan.

Av ingiven betygskatalog för vårterminen 2024 framgår att visstidsanställd lärare med utländsk lärarutbildning självständigt fattat beslut om betyg. Dessa lärare får inte självständigt betyg eftersom de inte är anställda utan tidsbegränsning. Utredningen visar vidare att rektorn felaktigt signerat betyg i modersmål. Rektorn har även tagit rollen som medbedömare i ämnen där det inom verksamheten finns legitimerade lärare i de aktuella ämnena. Därtill konstaterar Skolinspektionen att rättelser och ändringar inte följer författningarnas krav. Att huvudmannen redovisat att de kommer genomföra ändringar i sina rutiner till betygskatalogen för höstterminen 2024 föranleder ingen annan bedömning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

AB Parts & Paomees verksamhet vid Europaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betyg. Det finns därför skäl att förelägga AB Parts & Paomees att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Engelspråkig undervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 23 maj 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister vid Europaskolan avseende undervisning på engelska i förskoleklassen samt att mer än hälften av undervisning i årskurserna 4, 6 och 7-9 gavs på engelska.

Av ingiven redovisning framkommer att huvudmannen vidtagit åtgärder för att säkerställa att elever i förskoleklass i huvudsak ges undervisning på svenska. Enligt redovisningen leds undervisning i förskoleklassen bland annat av legitimerade och behöriga lärare i ämnet svenska samt svensktalande fritidsledare och utbildade barnskötare. Verksamheten i förskoleklassen innehåller förutom undervisning i svenska även regelbundna utflykter och strukturerade pedagogiska lekar, lektioner med musik, sång, rim och ramsor på svenska.

Huvudmannen har vidare inkommit med en timplan för årskurs 1–9 för innevarande läsår. Av timplanen framkommer att högst hälften av en elevs undervisning under loppet av ett läsår ges på engelska.

Årskurs	Procent lektionsminuter på engelska
1	24,44 %
2	24,19%
3	27,20 %
4	48,22 %
5	22,03 %
6	25,69 %
7	34,46 %
8	34,46 %
9	29,73 %

Rättslig reglering

Det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas (6 § språklagen).

Var och en som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. Därutöver ska 1. den som tillhör en nationell minoritet ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda minoritetsspråket, och 2. den som är döv eller hörselskadad och den som av andra skäl har behov av teckenspråk ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket. Den som har ett annat modersmål än de språk som anges i första stycket ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål (14 § språklagen).

Undervisningen ska ta tillvara elevernas nyfikenhet och ge dem möjlighet att utveckla sitt intresse för och sin förmåga att kommunicera med tal- och skriftspråk genom att ge dem möjligheter att läsa, lyssna på samt skriva och samtala om såväl skönlitteratur som andra typer av texter och händelser. Dessutom ska undervisningen i de vardagliga aktiviteterna på olika sätt skapa möjligheter för elever med annat modersmål än svenska att använda både svenska och sitt modersmål. Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer. På så sätt ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften (Lgr 22 Läroplan för grundskola, förskoleklassen och fritidshemmet sid 22).

Skolinspektionen får efter ansökan besluta att en huvudman får anordna delar av undervisningen på engelska för elever om 1. undervisningens innehåll och utformning säkerställer att eleverna får tillräckliga kunskaper i svenska för att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i matematik, svenska, svenska som andraspråk, samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen samt betygskriterierna i samtliga ämnen, 2. de lärare som undervisar på engelska uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller 17 § skollagen och 3. om utbildningen håller god kvalitet. Beslutet ska avse en viss skolenhet. Beslutet får återkallas om villkoren enligt första stycket inte längre är uppfyllda. Enligt 6 § språklagen (2009:600) har det allmänna ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas (9 kap. 18 § skolförordningen).

Under den sammanlagda tid som en elev får engelskspråkig undervisning enligt 18 § får högst hälften av undervisningen ges på engelska (9 kap. 19 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

I beslut den 23 maj 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister vid Europaskolan inom området undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Huvudmannen har inkommit med motivering till varför lärare på skolan som saknar legitimation och behörighet är lämpliga att bedriva undervisningen i de aktuella ämnena bild, hem-och konsumentkunskap samt moderna språk (spanska). Därtill har huvudmannen vidare bilagt uppgifter som styrker deras erfarenhet och utbildningsbakgrund.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att den nuvarande läraren i ämnet bild för årskurs studerar på lärarutbildningen på Stockholms universitet för behörighet i ämnet där en termin av studier återstår. Rektorn avser även att från och med vårterminen 2025 omfördela befintlig behörig personal i bild. Vidare anger huvudmannen att läraren i hem- och konsumentkunskap studerar kompletterande kurs i pedagogik. Skolan har vid ett flertal tillfällen sökt lärare i hem- och konsumentkunskap och avser fortsätta med rekryteringsförsök för behörig lärare i ämnet. Vad gäller läraren i moderna språk (spanska) framkommer att denne har utländsk lärarutbildning och studerar svenska för att kvalificera sig för lärarlegitimation, hen beräknas vara klar med sina studier till juni 2025. Huvudmannen beskriver att det finns en pågående rekryteringsprocess för att tillse att moderna språk (spanska) undervisas av behörig lärare till vårterminen 2025.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning, som huvudregel, får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Lärare som inte uppfyller kraven i 13 § får trots det bedriva annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om läraren har en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen och kompetens att undervisa på det främmande språket (2 kap. 17 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen (2 kap. 18 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anställning av lärare**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

I beslut den 23 maj 2024 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister vid Europaskolan gällande att lärare utan legitimation har anställning utan tidsbegränsning.

Av ingiven redovisning framkommer att ingen av skolans lärare som anställts sedan det tidigare beslutet har getts tillsvidareanställning. Vidare framgår att en nyanställd lärare med lärarlegitimation innehar en provanställning som övergår till tillsvidareanställning under februari 2025. Huvudmannen uppger att i fortsättningen kommer inga obehöriga lärare att anställas tills vidare.

Rättslig reglering

Om det inte finns någon som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder (2 kap. 18 § skollagen).

Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Tonny Johansson

Utredaren Fredrik Aronsson har varit föredragande i ärendet